РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Проект !

МОТИВИ

към проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 2005 г. за реда за подбор, квалификация и контрол върху синдиците (обн., ДВ, бр. 64 от 2005 г.; изм. с Решение № 5465 от 2006 г. на ВАС – бр. 45 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 111 от 2013 г.; изм. с Решение № 5080 на ВАС от 2015 г. – бр. 42 от 2015 г.; изм. и доп., бр. 16 от 2016 г. и бр. 45 от 2019 г.)

1. Причини, които налагат приемането на проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 2005 г. за реда за подбор, квалификация и контрол върху синдиците.

С Решение № 656 на Министерския съвет от 17 септември 2020 г. са одобрени последващите ангажименти на България по отношение на Валутния механизъм II и бъдещото присъединяване към еврозоната, както и План за действие, включващ мерки за изпълнение на последващите ангажименти на Република България след присъединяването към Валутния механизъм II (ERM II). В раздел „Рамка по несъстоятелността“ от Плана са включени определени мерки, за които отговорна за изпълнение институция е Министерството на правосъдието. Ангажиментите на Министерството на правосъдието по Плана са разработване на методика за обучение на съдии и стартирани специализирани обучения; разработване на методология за оценка на потребностите от обучение на синдици; въвеждане на стандартизирани образци за страните в производства по несъстоятелност и стабилизация; предложение за регламент и методология за събиране и проверка на качеството на статистическите данни, вкл. шаблони за статистически формуляри; приемане на Кодекс за поведение и професионални стандарти на синдици в България.

Съгласно Националния план за възстановяване и устойчивост, в изпълнение на реформа C10.R4: „*Укрепване на рамката на несъстоятелността*“, Етап 229 „*Мерки за осъществяване на реформата за рамката на несъстоятелността*“ Министерството на правосъдието следва да подготви определени нормативни и други актове, сред които Етичен кодекс на синдиците и доверените лица, Наредба за въвеждане на образци, изменения в Наредба № 3 от 2005 г. за подбор, квалификация и контрол на синдиците, Практически инструкции за подготвяне на план за стабилизация, Наредба за реда и условията за предоставяне на информация и др.

Законът за изменение и допълнение на Търговския закон (обн., ДВ, бр. 66 от 2023 г.) въведе редица промени в производството по несъстоятелност, насочени към подобряване на ефективността на правната рамка на несъстоятелността – постигане на бързина, намаляване на

съдебните такси по отменителните искове, ускоряване и облекчаване на процеса във фазата на предявяване и приемане на вземанията, повишаване на ефективността при осребряване на имуществото, ограничаване на недобросъвестното поведение на страните, подобряване на дейността на синдиците и други. Чрез закона се въвеждат разпоредбите на Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 година за рамките за превантивно преструктуриране, за опрощаване на задължения и забрана за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по преструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за преструктурирането и несъстоятелността). В съответствие с изискванията на Директивата за преструктурирането и несъстоятелността са направени промени в производството по стабилизация, осигуряващо възможност за предотвратяване на несъстоятелността на търговец в риск от неплатежоспособност, чрез преструктуриране на неговото предприятие и продължаване на дейността по одобрен от кредиторите и съда план за стабилизация. Измененията въвеждат ясни правила за запазване на самостоятелната дейност, за изготвяне и одобряване на плана, гаранции за изпълнението и за получаване на необходимото финансиране. Важна част от промените в Търговския закон представлява въвеждането на производството по несъстоятелност на физически лица – предприемачи, което има за цел преодоляване на състоянието на свръхзадлъжнялост на длъжника-предприемач, като се даде възможност за частично погасяване на задълженията, справедливо удовлетворяване на кредиторите и създаване на възможности за възстановяване на участието им в стопанската дейност.

Със Закона за изменение и допълнение на Търговския закон се предвиди също така по-строга регулация на професията на синдиците, за да се гарантира, че те притежават необходимата квалификация за участие в производствата по несъстоятелност, стабилизация и погасяване на задължения. С промените в чл. 655, ал. 1 се завишават критериите към лицата, които могат да бъдат синдици, с оглед на значимостта на фигурата на синдика за производството по несъстоятелност и гарантиране на професионалните качества на лицата, назначавани за синдици. Минималният изискуем стаж по специалността вече е 5-годишен. За да се гарантира, че не е налице конфликт на интереси между синдика, от една страна, и длъжника и кредиторите, от друга страна, се въвежда и изискването лицето, което се назначава за синдик в конкретното производство, да не ги е представлявало в последните три години преди встъпването си в длъжност. Синдикът следва да изпълнява задълженията си при спазване на Етичния кодекс на синдиците и доверените лица, който се утвърждава от органа, осъществяващ контрол върху тези лица - министъра на правосъдието, след съгласуване с организациите на синдиците и доверените лица.

Създават се правила, насочени към защита на правата на синдика. Прецизирани са критериите, при които синдикът може да бъде заличен от списъка на синдиците, отстраняван от участие в конкретно дело, както и възможните наказания, за да се гарантира принципът, че тежестта на наказанието трябва да е пропорционална на тежестта на извършеното нарушение.

Съгласно член 26 от Директивата за преструктуриране и несъстоятелност, държавите членки трябва да гарантират, че специалистите, назначени в производства по преструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения получават подходящо обучение и разполагат с необходимите експертни познания за изпълнение на своите отговорности.

С цел синхронизиране на Наредба № 3 от 2005 г. за реда за подбор, квалификация и контрол върху синдиците (Наредбата) със Закона за изменение и допълнение на Търговския закон (обн. ДВ, бр. 66 от 2023 г.) се предлага настоящият проект на Наредба за изменение и

допълнение на Наредба № 3 от 2005 г. за реда за подбор, квалификация и контрол върху синдиците.

2. Основни цели на проекта на Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 2005 г. за реда за подбор, квалификация и контрол върху синдиците.

С предложените изменения и допълнения на Наредба № 3 от 2005 г. се цели:

- Съобразяване на правилата за подбор и професионална квалификация на синдиците в съответствие с реформите на производствата по несъстоятелност, стабилизация и опрощаване на задължения;
- Въвеждане на методология относно минималните стандарти за оценката на потребностите от обучение на синдиците и рамка за непрекъснатото им професионално развитие;
- Създаване на правила за контрол относно спазване на Етичния кодекс на синдиците и доверените лица, насочени към утвърждаване на техните компетентност и морал при осъществяване на дейността им.

3. Основни предлагани промени в проекта на Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 2005 г. за реда за подбор, квалификация и контрол върху синдиците

С проекта на Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 2005 г. за реда за подбор, квалификация и контрол върху синдиците се правят следните основни промени:

По § 1 от проекта относно чл. 5, ал. 2:

С цел синхронизиране на приетите промени със Закона за изменение и допълнение на Търговския закон (обн. ДВ, бр. 66 от 2023 г.), както и за отстраняване на съществуващи практически затруднения в практиката по прилагането на Наредбата се предлагат промени в чл. 5, ал. 2, т. 3 и 6 от Наредбата относно необходимите документи, които синдикът следва да подаде заедно с писменото заявление за участие в изпита до министъра на правосъдието.

Към настоящия момент разпоредбата на чл. 5, ал. 2, т. 3 от Наредбата създава сериозни затруднения в практиката по прилагането ѝ при провеждането на изпити за придобиване на квалификация за синдик, тъй като същата изисква от лицата със свободни професии да представят доказателство за регистрацията или за вписването им за удостоверяването на минимално изискуемия стаж по специалността от 3 години, който вече е променен на 5 години със Закона за изменение и допълнение на Търговския закон (обн. ДВ, бр. 66 от 2023 г.) На практика се представят, предимно от лицата, упражняващи адвокатска професия, удостоверения за вписване в съответната адвокатска колегия, които не удостоверяват реалното упражняване на професията и признаването на съответния период на упражняването ѝ за стаж по специалността поради липсата на доказателство за внесени осигурителни вноски.

Съгласно чл. 41, ал. 1 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, осигурителният стаж и осигурителният доход на самоосигуряващите се лица се установяват с осигурителни книжки, в които се посочват времето, през което лицата са били осигурени, и доходът, върху който са внесени или дължими осигурителни вноски. За времето след 31 декември 2006 г. самоосигуряващите се лица могат да установяват осигурителен стаж и осигурителен доход и въз основа на данните за внесените дължими осигурителни вноски, съдържащи се в

информационната система/регистрите на НОИ. За времето след 1 януари 2016 г. самоосигуряващите се лица установяват осигурителен стаж и осигурителен доход само въз основа на данните за внесените дължими осигурителни вноски, съдържащи се в информационната система/регистрите на НОИ.

С оглед удостоверяване на нормативните изисквания за доказване на необходимия стаж относно лицата със свободни професии и същевременно предотвратяване на съдебни спорове относно недопускането до изпит на кандидатите, е предвидено изменение на чл. 5, ал. 2, т. 3, като се изисква те да представят осигурителна книжка или удостоверение за осигурителен стаж и доход на самоосигуряващо се лице от Националния осигурителен институт (НОИ), издадено въз основа на данните за внесени дължими осигурителни вноски, съдържащи се в информационната система/регистрите на НОИ, удостоверяващи стаж по специалността не по-малко от 5 г.

Промените в чл. 5, ал. 2, т. 6 имат за цел да отстранят несъответствието между чл. 5, ал. 2, т. 6, който определя подлежащите на деклариране обстоятелства, и някои от условията по чл. 6, ал. 1, на които, ако кандидатът отговаря, не се допуска до участие в изпита.

В практиката по прилагането на Наредбата при провеждането на изпити за придобиване на квалификация за синдик е установено и несъответствие между чл. 5, ал. 2, т. 6, който определя подлежащите на деклариране обстоятелства и някои от условията по чл. 6, ал. 1, на които, ако кандидатът отговаря, не се допуска до участие в изпита. Същевременно в ал. 2 на чл. 6 е предвидено, че обстоятелствата относно изпълнението на изискванията по чл. 5, ал. 2 и липсата на пречки по ал. 1 се проверяват от назначена от министъра на правосъдието комисия, която няма как да провери липсата на всички пречки по чл. 6, ал. 1, ако съответните обстоятелства не подлежат на деклариране. Разпоредбата е прецизирана и с цел да се приведе в съответствие с промените в чл. 655, ал. 1, т. 3, 4, 6 и 7 и в чл. 655, ал. 6 на Закона за изменение и допълнение на Търговския закон (обн., ДВ, бр. 66 от 2023 г.)

По § 2 от проекта относно чл. 6, ал. 1:

Разпоредбата на чл. 6, ал. 1 от Наредба № 3 от 2005 г. е прецизирана с цел синхронизиране с промените в чл. 655 от Търговския закон (обн. ДВ, бр. 66 от 2023 г.). Предвижда се, че не се допуска до участие в изпита лице, което не отговаря на изискванията на чл. 655, ал. 1 ТЗ, на условията по чл. 655, ал. 6 ТЗ и не е внесло такса за участие в изпита.

По § 3 от проекта относно чл. 13:

Предложената промяна в чл. 13, ал. 2 има за цел да приведе в съответствие нормата с промените в чл. 655, ал. 1, т. 5 от Търговския закон.

С цел синхронизиране с промените в Търговския закон разпоредбата на ал. 5 се изменя, като се предвижда, че лица, освободени по собствено желание от списъка по ал. 4 или неиздържали успешно изпита за придобиване на квалификация за синдик, могат отново да се явят на изпит при условията и по реда на тази наредба, а лица, които са изключени от списъка в случаите по чл. 655, ал. 3 ТЗ - и при спазване на условията на чл. 655, ал. 6 ТЗ.

По § 4 от проекта относно чл. 14:

Разпоредбата на чл. 14, ал. 2, изр. второ от Наредбата предвижда, че всяка промяна на обстоятелствата по чл. 13, ал. 2 (трите имена на синдика, електронен адрес, адрес за контакт, телефон и специалност в списъка на лицата, които могат да бъдат назначавани за синдици в

производство по несъстоятелност по Търговския закон) се обявява на интернет страницата на Министерството на правосъдието. Предвид обстоятелството, че списъкът на лицата, които могат да бъдат назначавани за синдици в производство по несъстоятелност по Търговския закон, подлежи на обнародване в „Държавен вестник“, се предлага промяната в обстоятелствата относно синдика в списъка, също да се обнародва в „Държавен вестник“.

По § 5 от проекта относно чл. 16, ал. 2:

В чл. 16, ал. 2 се предлага квалификацията на синдиците да се организира, провежда, координира и контролира от министъра на правосъдието съвместно с министъра на икономиката и индустрията по утвърдена от тях Методология за оценка на потребностите от обучение на синдици. Целта на предложеното изменение е планиране и уреждане на общи насоки за оценка на потребностите от обучение и изготвянето на програма за обучение, синхронизиране на методи за оценка и анализ на програмата за обучение и контрол. В този смисъл Методологията за оценка на потребностите от обучение на синдиците ще подпомогне осъществяването на цялостния процес по реализиране на подготовката и провеждането на задължителната квалификация на синдиците, предвидена в глава трета „Квалификация на синдиците“ в Наредба № 3 от 27 юни 2005 г. за реда за подбор, квалификация и контрол върху синдиците, както и ще подпомогне изпълнението на вменените с разпоредбите на чл. 655а, ал. 3 от Търговския закон и чл. 16, ал. 2 от Наредбата съвместни задължения на министъра на правосъдието и на министъра на икономиката и индустрията по организиране, провеждане, координиране и контролиране на квалификацията на синдиците и задълженията им по чл. 19 и 20 от Наредбата по изготвяне, обявяване, организиране и провеждане на обучение по годишната програма на тематичните курсове за обучение и по програми за допълнителни форми на обучение.

По § 6 от проекта относно чл. 17:

В чл. 17, ал. 1 от Наредбата е предвидено задължение за синдика в срок до 31 март на всяка календарна година да направи вноска за професионална квалификация в размер на една минимална работна заплата за страната, да уведоми за това писмено министъра на правосъдието и да представи доказателства. С цел облекчаване на административната тежест за синдиците е предложено допълнение на ал. 1, с което задължението за уведомяване на министъра на правосъдието и представяне на доказателства отпада, ако вноската е платена по електронен път.

Съгласно чл. 655а, ал. 2 от Търговския закон, невнасянето в срок на една вноска по ал. 1 е основание за временно изключване на синдика от списъка по чл. 655, ал. 1, т. 5 за срок една година от влизането в сила на заповедта на министъра на правосъдието. В едногодишния срок се включва и времето, през което синдикът е бил отстранен, в случай на допуснато предварително изпълнение на заповедта за временно изключване от списъка. Когато неизпълнението на задължението по ал. 1 е системно, това е основание за изключване на лицето от списъка по чл. 655, ал. 1, т. 5.

С цел синхронизиране с чл. 655а, ал. 2 от Търговския закон се предлага изменение на чл. 17, ал. 5 от Наредбата и се предвижда създаване на ал. 6 и 7.

По § 7 от проекта относно чл. 18, ал. 1:

Разпоредбата на чл.18, ал. 1 се прецизира и допълва с оглед синхронизиране с промените в Търговския закон (обн. ДВ, бр. 66 от 2023 г.). Предлага се основна форма на квалификацията на синдиците да бъдат ежегодните тематични курсове по актуални проблеми на

несъстоятелността, които да включват придобиване на знания и опит относно производствата по несъстоятелност, стабилизация и погасяване на задължения.

По § 8 относно чл.19, ал. 1 от проекта:

В чл. 19, ал. 1, изр. второ от Наредбата е предвидено програмата на тематичните курсове за обучение на синдиците да се изпраща до всеки синдик и да се публикува на интернет страницата на Министерството на правосъдието и на Министерството на икономиката и индустрията. С промените се предлага с оглед улесняване на процедурата по уведомяване на синдиците за одобрената от министъра на правосъдието и министъра на икономиката и индустрията програма, същата да се обявява в информационната система за производство по несъстоятелност на Министерството на правосъдието, вместо да се изпраща на всеки синдик.

По § 9 от проекта относно чл. 23:

Съгласно промените в чл. 660, ал. 1 и 2 от Търговския закон (обн. ДВ, бр. 66 от 2023 г.) синдикът е длъжен да осъществява правомощията си с грижата на добър търговец при спазване на правилата на Етичния кодекс на синдиците и доверените лица, който се утвърждава от министъра на правосъдието след съгласуване с организациите на синдиците и доверените лица. Повишените изисквания към фигурата на синдиците и доверените лица изискват и повишен контрол от страна на министъра на правосъдието, който осъществява контрол върху дейността.

С цел синхронизиране с промените в Търговския закон с предложените изменения на разпоредбата на чл. 23, ал. 1 се предвижда, че министърът на правосъдието ще осъществява контрол върху дейността на синдиците и спазването на правилата на Етичния кодекс на синдиците и доверените лица. Уточнява се още, че контролът се осъществява чрез проверки от инспектори от Инспектората на министъра на правосъдието по Закона за съдебната власт, образувани служебно или по писмен сигнал на заинтересувано лице.

Предлага се и промяна на ал. 3 с оглед привеждането й в съответствие с измененията в чл. 663, ал. 2 от Търговския закон.

По § 10 от проекта относно приложението към чл. 4, ал. 1:

Предвижда се допълване на темите, по които се определят въпросите за писмената и устната част на изпита за придобиване на квалификация за синдик, за да бъдат обхванати познанията и по новите положения в производствата по несъстоятелност, стабилизация и погасяване на задължения. За тази цел приложението към чл. 4, ал. 1 се допълва чрез добавяне на две нови теми - XVII. Производство по стабилизация и XVIII. Производство по погасяване на задължения.

4. Очаквани резултати от прилагането на акта.

4. Очакваните резултати от прилагането на измененията и допълненията на Наредба № 3 от 2005 г. са:

- Повишаване на квалификацията на лицата, упражняващи дейност като специалисти по несъстоятелност и преструктуриране;
- Повишаване на качеството, бързината и ефективността на производствата по несъстоятелност, стабилизация и опрощаване на задължения.

5. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба.

За прилагането на разпоредбите на НИД на Наредба № 3 от 2005 г. няма да са необходими финансови и други средства. Предложеният проект на акт няма да доведе до пряко и/или косвено въздействие върху държавния бюджет.

6. <u>Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз.</u>

Проектът на НИД на Наредба № 3 от 2005 г. не съдържа разпоредби, транспониращи актове на Европейския съюз, поради което не е приложена таблица за съответствие с правото на Европейския съюз.

Проектът на наредбата е свързан с прилагането на следните актове на Европейския съюз:

- Директива (ЕС) 2019/1023 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 година за рамките за превантивно преструктуриране, за опрощаването на задължения и забраната за осъществяване на дейност, за мерките за повишаване на ефективността на производствата по преструктуриране, несъстоятелност и опрощаване на задължения и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 (Директива за преструктурирането и несъстоятелността);
- Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и Съвета от 20 май 2015 година относно производството по несъстоятелност.

На основание чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове срокът за провеждане на обществените консултации се определя на 30 дни.